A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2016. július 14.*

„Előzetes döntéshozatal — Polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet — Az 5. cikk 1. és 3. pontja — Joghatósággal rendelkező bíróság — A »szerződéses igény« és »jogellenes károkozással kapcsolatos ügy« fogalma — Régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatok hirtelen megszakítása — Kártérítési kereset — Az »ingó dolog értékesítése« és a »szolgáltatás nyújtása« fogalma”

A C-196/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour d’appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) a Bírósághoz 2015. április 29-én érkezett, 2015. április 7-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Granarolo SpA**

és

az **Ambrosi Emmi France SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, C. Toader (előadó), A. Rosas, A. Prechal és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. december 3-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Granarolo SpA képviseletében S. Dechelette-Roy és M. Agbo avocats,

– az Ambrosi Emmi France SA képviseletében L. Pettiti avocat,

– a francia kormány képviseletében D. Colas, F.-X. Bréchot és C. David, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Lewis és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. december 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: francia.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; a továbbiakban: „Brüsszel I”-rendelet) 5. cikke 1. és 3. pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az olasz jog szerinti Granarolo SpA társaság és a francia jog szerinti Ambrosi Emmi France SA társaság (a továbbiakban: Ambrosi) közötti jogvitában terjesztették elő, a tartós kereskedelmi kapcsolatok hirtelen megszakítása miatti kártérítési kereset tárgyában.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A „Brüsszel I”-rendelet 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

4 E rendelet 5. cikkének 1. és 3. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

1. a) ha az eljárás tárgya egy szerződés vagy egy szerződéses igény, akkor a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;
   b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a kötelezettség teljesítésének helye:

      – ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani,

      – szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;
   c) amennyiben a b) pont [helyesen: b) alpont] nem alkalmazható, az a) pontot [helyesen: a) alpontot] kell alkalmazni;

[…]

3. jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet;

[…]”

A francia jog

5 A code de commerce (kereskedelmi törvénykönyv) L. 442-6. cikke értelmében:

„I. A károkozó felelősségét, és az okozott kár megtérítésére vonatkozó kötelezettségét megalapozza a termelő, kereskedő, gyártó, az iparosok névjegyzékében szereplő személy részéről:

[…]

5° [t]artós kereskedelmi kapcsolat – akár részleges – hirtelen megszakítása a kereskedelmi kapcsolat időtartamát figyelembe vevő és a kereskedelmi szokások alapján a szakmaközi megállapodásokban meghatározott minimális felmondási időt tiszteletben tartó írásbeli felmondás nélkül. Amennyiben a kereskedelmi kapcsolat a forgalmazó saját márkanevét viselő termékek szállítására vonatkozik, a minimális felmondási idő a kétszerese annak, amely akkor lenne irányadó, ha a terméket nem a forgalmazó saját márkaneve alatt szállítanák. Az ilyen megállapodások hiányában a gazdaságért felelős miniszter a termékek egyes kategóriái tekintetében a kereskedelmi szokások figyelembevételével rendeletben meghatározhatja a minimális felmondási időt, és szabályozhatja a kereskedelmi kapcsolatok hirtelen megszakításának feltételeit, többek között e kapcsolatok időtartama alapján. Az előbbi rendelkezések nem zárják ki a szerződés azonnali hatályú megszüntetésének lehetőségét abban az esetben, ha a másik fél nem teljesíti kötelezettségeit, illetve *vis maior* esetén. Amennyiben a kereskedelmi kapcsolat hirtelen megszakítása távollevők közötti árverés útján történő versenyeztetésből ered, a minimális felmondási idő a kétszerese annak, mint amely a jelen albekezdés rendelkezéseinek alkalmazásából azokban az esetekben következne, amikor az eredeti felmondási idő tartama kevesebb, mint hat hónap, egyéb esetekben pedig legalább egy év.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a nizzai (Franciaország) székhelyű Ambrosi körülbelül 25 éven keresztül forgalmazta Franciaországban a bolognai (Olaszország) székhelyű Granarolo élelmiszeripari termékeit keretszerződés vagy kizárólagossági kikötés nélkül.

7 2012. december 10-i ajánlott levelével a Granarolo tájékoztatta az Ambrosit, hogy a termékeit Franciaországban és Belgiumban 2013. január 1-jétől egy másik francia társaság fogja forgalmazni.

8 Az Ambrosi, mivel úgy vélte, hogy e levél a tartós kereskedelmi kapcsolatok kereskedelmi törvénykönyv L. 442-6. cikke szerinti hirtelen megszakításának minősül, amely nem tartotta tiszteletben a kereskedelmi kapcsolatuk időtartamát figyelembe vevő minimális felmondási időt, az említett rendelkezés alapján kártérítési keresetet nyújtott be a Granarolóval szemben a tribunal de commerce de Marseille-hez (marseille-i kereskedelmi törvényszék, Franciaország).

9 2014. július 29-i ítéletével az említett bíróság megállapította joghatósága fennállását annak alapján, hogy a kereset jogellenes károkozással kapcsolatos, és a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében a kár bekövetkezésének helye az Ambrosi székhelyén, Nizzában található.

10 2014. augusztus 12-én benyújtott beadványával a Granarolo jogorvoslati kérelmet terjesztett elő a cour d’appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) előtt a tribunal de commerce de Marseille (marseille-i kereskedelmi törvényszék) joghatóságának vitatása érdekében, arra hivatkozva, hogy a szóban forgó kereset a „Brüsszel I”-rendelet értelmében vett szerződéses igény fogalmába tartozik, amely rendelet 5. cikkének 1. pontja kapcsolóelvként azt a helyet jelöli meg, ahol az egyes szállítmányokra egymást követően kötött szerződések alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani. Márpedig ez a hely a Granarolo által kiállított számlákon szereplő, és a Nemzetközi Kereskedelmi

Kamara által – a nemzetközi kereskedelemben részt vevő felek jogainak és kötelezettségeinek pontosítása érdekében - kidolgozott szokványok (Incoterms) egyike, az „*Ex works*” („gyárból”) szokvány alapján a bolognai üzem.

11 Az Ambrosi elsődlegesen azt állítja, hogy a francia bíróságok rendelkeznek joghatósággal, mivel a jogvita jogellenes károkozással kapcsolatos és a káresemény helye Franciaországban található, ahol a Granarolo élelmiszeripari termékeit forgalmazzák. E társaság másodlagosan azzal érvel, hogy nem bizonyított, hogy valamennyi egymást követő szerződést az Incoterm „*Ex Works*” szokvány szerint kötötték volna.

12 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a francia jogrendben az olyan keresetet, mint amilyenről az alapügyben szó van, és amely a kereskedelmi törvénykönyv L. 442-6. cikkén alapul, a jogellenes károkozás körébe tartozónak tekintik, és ezzel kapcsolatban a Cour de cassation (semmítőszék, Franciaország) több újabb ítéletére hivatkozik.

13 E bíróság ugyanakkor mivel úgy véli, hogy a „Brüsszel I”-rendelet értelmében vett „szerződéses igénnyel” és „jogellenes károkozással” kapcsolatos ügyek az uniós jog önálló fogalmai, szükségesnek véli e tekintetben a Bírósághoz fordulni.

14 E körülmények között a cour d’appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1. Úgy kell-e értelmezni a [„Brüsszel I”-rendelet] 5. cikkének 3. pontját, hogy a jogellenes károkozással kapcsolatos ügyek körébe tartozik az áruk keretszerződéssel és kizárólagossággal nem rendelkező forgalmazó részére több éven át történő szállításában megnyilvánuló tartós kereskedelmi kapcsolatok megszakítása miatti kártérítési kereset?

2. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén az e rendelet 5. cikke 1. pontjának b) alpontja alkalmazandó-e a vitatott kötelezettség teljesítése helyének meghatározására az 1. kérdésben megfogalmazott esetben?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

15 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy úgy kell-e értelmezni a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatok hirtelen megszakítása miatti kártérítési kereset az említett rendelkezés értelmében vett, jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek körébe tartozik.

16 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a „Brüsszel I”-rendelet célja a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályoknak nagymértékben kiszámítható joghatósági szabályokkal történő egységesítése, tehát a jogbiztonság megteremtése, amely az Európai Unióban letelepedett személyek jogi védelmének megerősítésében nyilvánul meg, egyszerre lehetővé téve mind a felperesnek, hogy könnyen azonosíthassa, mely bíróság előtt indíthat keresetet, mind pedig az alperesnek, hogy észszerűen kiszámíthassa, mely bíróság előtt indítható ellene kereset (lásd e tekintetben: 2009. április 23-i Falco Privatstiftung és Rabitsch ítélet, C-533/07, EU:C:2009:257, 21. és 22. pont).

17 Így a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a közös hatáskörök biztosításának a „Brüsszel I” -rendelet II. fejezetében szabályozott rendje azon az annak 2. cikke (1) bekezdésében megfogalmazott általános szabályon alapul, amelynek értelmében valamely tagállam területén lakóhellyel rendelkező személyek – a felek állampolgárságára való tekintet nélkül – perelhetők ezen állam bíróságai előtt. A „Brüsszel I”-rendelet II. fejezetének 2. szakasza az alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságának ezen alapelvétől eltérve rendelkezik bizonyos különös joghatóságokról, rendelkezései között e rendelet 5. cikkének 3. pontja is szerepel (lásd ebben az értelemben többek között: 2009. július 16-i Zuid-Chemie-ítélet, C-189/08, EU:C:2009:475, 20. és 21. pont; 2013. július 18-i ÖFAB-ítélet, C-147/12, EU:C:2013:490, 30. pont).

18 A Bíróság már kimondta, hogy ezeket a különös joghatósági szabályokat szigorúan kell értelmezni, mivel azok nem teszik lehetővé az említett rendeletben kifejezetten előírt eseteken túlterjeszkedő értelmezést (2013. július 18-i ÖFAB-ítélet, C-147/12, EU:C:2013:490, 31. pont).

19 Arra is emlékeztetni kell, hogy a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti, illetve 3. pontja szerinti „szerződéses igény” és „jogellenes károkozás, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekmény vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalmakat – a rendelet valamennyi tagállamban való egységes alkalmazásának biztosítása céljából – önálló módon, elsősorban e rendelet rendszerére és célkitűzéseire figyelemmel kell értelmezni. Ennélfogva azok nem értelmezhetők úgy, mintha arra a minősítésre utalnának, amelyet az alkalmazandó nemzeti jog a nemzeti bíróság előtti ügy tárgyát képező jogviszonynak tulajdonít (2014. március 13-i Brogsitter-ítélet, C-548/12, EU:C:2014:148, 18. pont).

20 A „Brüsszel I”-rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti, a „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalma magában foglalja az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelősségének megállapítására irányul, és amely nem kapcsolódik az e rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti „szerződéses igényhez” (lásd: 2015. január 28-i Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 A Bíróság már megállapította, hogy önmagában az a körülmény, hogy az egyik szerződő fél polgári jogi felelősség megállapítására irányuló keresetet indított a másikkal szemben, nem elegendő ahhoz, hogy ez a kereset a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikkének 1. pontja szerinti „szerződéses igény” fogalmába tartozónak minősüljön. Ez csak akkor igaz, ha a felrótt magatartás a szerződés tárgyára figyelemmel meghatározható szerződéses kötelezettségek megszegésének tekinthető (2014. március 13-i Brogsitter -ítélet, C-548/12, EU:C:2014:148, 23. és 24. pont).

22 Következésképpen az alapügybelihez hasonló ügyben a nemzeti bíróság elé terjesztett, a polgári jogi felelősség megállapítása iránti kereset jellegének meghatározása céljából ezért e bíróságnak először is azt kell megvizsgálni, hogy az – függetlenül nemzeti jogi minősítésétől – szerződéses jelleggel rendelkezik-e.

23 Meg kell jegyezni, hogy a tagállamok jelentős részében a régóta fennálló, írásban kötött szerződés hiányában létrejött kereskedelmi kapcsolatok főszabály szerint tekinthetők hallgatólagos szerződéses jogviszonyba tartozónak, amelynek megsértése esetén beállhat a szerződéses felelősség.

24 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikkének 1. pontja nem követeli meg szerződés írásban való megkötését, ugyanakkor valamely szerződéses kötelezettség megjelölése elengedhetetlen e rendelkezés alkalmazásához. Pontosítani kell, hogy ilyen kötelezettség többek között akkor tekinthető hallgatólagosan létrejöttnek, amikor az a felek szándékát kinyilvánító, egyértelmű aktusokból ered.

25 A jelen esetben a nemzeti bíróság feladata először azt megvizsgálni, hogy az általa elbírálandó ügy sajátos körülményei között a felek között régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatot a közöttük hallgatólagosan létrejött kötelezettségek fennállta jellemzi-e, és így a közöttük lévő kapcsolatot szerződésesnek lehet-e tekinteni.

26 Az ilyen hallgatólagos kapcsolat fennállta ugyanakkor nem vélelmezhető, tehát azt bizonyítani kell. Egyébiránt e bizonyításnak egybevágó körülmények csoportján kell alapulnia, amely körülmények között többek között szerepelhet a régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatok megléte, a felek közötti jóhiszeműség, az ügyletek szabályszerűsége és időbeli alakulásuk mennyiségben és értékben kifejezve, a felszámított árakra és/vagy a nyújtott árengedményekre vonatkozó esetleges megállapodások, valamint a levélváltások.

27 A kérdést előterjesztő bíróságnak ilyen átfogó értékelés alapján kell megvizsgálnia, hogy fennáll-e az egybevágó körülmények ilyen csoportja annak eldöntéséhez, hogy írásban kötött szerződés hiányában is van-e e felek között hallgatólagos szerződéses jogviszony.

28 A fentiek megfontolásokra tekintettel azt kell válaszolni az első kérdésre, hogy úgy kell értelmezni a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatok hirtelen megszakítása miatti kártérítési kereset nem tartozik az e rendelet értelmében vett, jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek körébe, ha a felek között hallgatólagos szerződéses jogviszony állt fenn, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Az ilyen hallgatólagos szerződéses jogviszony fennállása bizonyításának egybevágó körülmények csoportján kell alapulnia, amely körülmények között többek között szerepelhet a régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatok megléte, a felek közötti jóhiszeműség, az ügyletek szabályszerűsége és időbeli alakulásuk mennyiségben és értékben kifejezve, a felszámított árakra és/vagy a nyújtott árengedményekre vonatkozó esetleges megállapodások, valamint a levélváltások.

A második kérdésről

29 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontjának b) alpontját, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatokat az e rendelkezés értelmében vett „ingó dolog értékesítésére vonatkozó szerződésnek” vagy inkább „szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek” kell minősíteni.

30 Előzetesen pontosítani kell, hogy a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontjának b) alpontja szerinti, a joghatósággal rendelkező bíróságot kijelölő kapcsolóelv csak akkor alkalmazható, ha a régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatot egymás között létrehozó felek közötti jogvitát elbíráló nemzeti bíróság azt állapítja meg, hogy e kapcsolatok az e rendelkezés értelmében vett „ingó dolog értékesítésére vonatkozó szerződésen” vagy „szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésen” alapulnak.

31 Egy ilyen minősítés kizárná az említett 5. cikk 1. pontjának a) alpontja szerinti joghatósági szabály alapügyben való alkalmazását. Ugyanis tekintettel e rendelkezés a) alpontja és b) alpontja között a c) alpontban meghatározott hierarchiára, az ezen a) alpontban előírt joghatósági szabály célja, hogy csak másodlagosan és az említett b) alpontban szereplő joghatósági szabályok alkalmazása hiányában legyen alkalmazandó (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 42. pont).

32 A Bíróság megállapította, hogy mind az ingó dolgok értékesítésére vonatkozó szerződésekből, mind a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésekből eredő kötelezettségek teljesítési helyére vonatkozóan a „Brüsszel I”-rendelet az 5. cikke 1. pontjának b) alpontjában a joghatósági szabályok egységesítése és kiszámíthatósága céljának megerősítése érdekében önállóan határozza meg e kapcsolóelvet (2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 32. pont).

33 A Bíróság azt is megállapította, hogy a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontjának b) alpontja az ingó dolgok értékesítésére vonatkozó és a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések esetén a joghatósággal rendelkező bíróságot kijelölő kapcsolóelvként az e szerződésekre jellemző kötelezettséget veszi alapul (2010. február 25-i Car Trim ítélet, C-381/08, EU:C:2010:90, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Következésképpen az olyan szerződés, amelynek a jellemző kötelezettsége valamely áru szállítása, a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdése értelmében „áru értékesítésének” minősül (2010. február 25-i Car Trim ítélet, C-381/08, EU:C:2010:90, 32. pont).

35 Az ilyen minősítés alkalmazható két gazdasági szereplő közötti régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatra, ha e kapcsolat olyan egymást követő megállapodásokra korlátozódik, melyek tárgya a termékek szállítása és elszállítása. Ellenben nem felel meg a szokványos forgalmazási szerződés rendszerének, amelyet egy keretmegállapodás jellemez, amelynek tárgya egy szállítási és ellátási kötelezettség, és amelyet két gazdasági szereplő köt a jövőre nézve (2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 36. pont).

36 A jelen esetben, ha egy szóban vagy hallgatólagosan kötött esetleges szerződést a kérdést előterjesztő bíróság „áru értékesítésének” minősít, akkor ezt követően meg kell vizsgálnia, hogy a jelen ítélet 10. pontjában említett „*Ex Works*” szokvány rendszeresen benne van-e a felek közötti egymást követő szerződésekben. Ha ez a helyzet, akkor úgy kell tekinteni, hogy az árukat Olaszországba, a Granarolo üzemébe szállították le, és nem Franciaországba, az Ambrosi székhelyére.

37 Azon kérdést illetően, miszerint egy szerződés minősülhet-e a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontja második francia bekezdésének értelmében vett „szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek”, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már megállapította, hogy az említett rendelkezés szerinti „szolgáltatás” fogalmának a meghatározása magában foglalja legalábbis azt, hogy a szolgáltatásnyújtó fél meghatározott tevékenységet végez díjazás ellenében (2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Az e meghatározásban szereplő első kritériumot, azaz a tevékenység végzését illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az tevőleges magatartásokat követel meg, nem csupán tartózkodást. Amint azt a Bíróság megállapította egy olyan ténybeli helyzettel kapcsolatban, amely láthatólag igen hasonlít az alapügybelihez, e kritérium megfelel az egyik fél termékeinek a másik fél általi forgalmazására irányuló szerződés esetében az azon fél által nyújtott jellemző szolgáltatásnak, amely e forgalmazást biztosítva részt vesz az érintett termékek terjesztésének fejlesztésében.

39 Az ilyen szerződés értelmében biztosítható ellátásnak, és adott esetben a szállító kereskedelmi stratégiájában, különösen a promóciós tevékenységekben való részvételének köszönhetően – mely elemek fennállásának megállapítása a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik – a forgalmazó olyan szolgáltatásokat és kedvezményeket kínálhat a vevőknek, amit egy egyszerű viszonteladó nem tudna, és ekképpen a szállító termékei számára nagyobb részesedést szerezhet a helyi piacon (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 A második kritériumot, azaz a tevékenységért nyújtott díjazást illetően ki kell emelni, hogy az nem értelmezhető szigorúan egy pénzösszeg kifizetéseként. Ilyen megszorítást nem követel meg a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontja második francia bekezdésének igen általános megfogalmazása, és az nem is lenne összhangban a közelség és az egységesítés e rendelkezés által követett célkitűzésével (2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 39. pont).

41 E tekintetben figyelembe kell venni azon tényt, hogy a forgalmazási szerződés főszabály szerint a forgalmazóknak a szállító általi kiválasztásán alapul. E kiválasztás a forgalmazóknak versenyelőnyt biztosíthat, amennyiben ők lesznek az egyetlenek, akik a szállító termékeit a meghatározott területen értékesíthetik, vagy legalábbis korlátozott számú forgalmazók számára lesz csak e jog biztosítva. Ezenkívül a forgalmazási szerződés gyakran rendelkezik a forgalmazók számára nyújtott segítségről a reklámanyagokhoz való hozzáférés, a know-how képzésen keresztüli átadása, vagy akár fizetési könnyítések révén. Ezen előnyök összessége, amelyek fennállásának vizsgálata a nemzeti bíróság feladata, jelent a forgalmazók számára olyan gazdasági értéket, amely díjazást jelentőnek tekinthető (2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 40. pont).

42 Következésképpen az ilyen jellemző elemeket tartalmazó forgalmazási szerződés a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdésében kimondott joghatósági szabály alkalmazása céljából minősíthető „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésnek” (2013. december 19-i Corman-Collins-ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 41. pont).

43 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a Franciaországban az Ambrosi által a Granarolo termékeinek e tagállam piacán való értékesítése érdekében végzett tevékenységet jellemző valamennyi körülményt és tényezőt megítélje.

44 A fenti megfontolásokra tekintettel azt kell válaszolni a második kérdésre, hogy úgy kell értelmezni a „Brüsszel I”-rendelet 5. cikke 1. pontjának b) alpontját, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatokat „ingó dolog értékesítésére vonatkozó szerződésnek” kell minősíteni, ha a szóban forgó szerződés jellemző kötelezettsége valamely áru szállítása, „szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek” pedig akkor, ha e kötelezettség valamely szolgáltatás nyújtása, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell meghatároznia.

A költségekről

45 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **Úgy kell értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatok hirtelen megszakítása miatti kártérítési kereset nem tartozik az e rendelet értelmében vett, jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek körébe, ha a felek között hallgatólagos szerződéses jogviszony állt fenn, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Az ilyen hallgatólagos szerződéses jogviszony fennállása bizonyításának egybevágó körülmények csoportján kell alapulnia, amely körülmények között többek között szerepelhet a régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatok megléte, a felek közötti**

jóhiszeműség, az ügyletek szabályszerűsége és időbeli alakulásuk mennyiségben és értékben kifejezve, a felszámított árakra és/vagy a nyújtott árengedményekre vonatkozó esetleges megállapodások, valamint a levélváltások.

2) **Úgy kell értelmezni a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának b) alpontját, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, régóta fennálló kereskedelmi kapcsolatokat „ingó dolog értékesítésére vonatkozó szerződésnek” kell minősíteni, ha a szóban forgó szerződés jellemző kötelezettsége valamely áru szállítása, „szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek” pedig akkor, ha e kötelezettség valamely szolgáltatás nyújtása, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell meghatároznia.**

Aláírások